

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

Для визначення змісту навчання американські педагоги застосовують морфологічний та функціональний підходи. Морфологічний підхід відображає ієрархію навчального матеріалу, що представлена в навчальних дисциплінах і розкриває порядок викладання навчального матеріалу в процесі навчання. Функціональний підхід сприяє врахуванню об'єктів вивчення (предметних знань, прийомів мислення, цінностей) у процесі навчальної діяльності студентів [4, с. 87].

Як видно із зазначеного, для обґрунтування процесу відбору змісту навчання для вищих педагогічних навчальних закладів США приділяється значна увага: застосовують певні підходи (морфологічний та функціональний). У США практично відсутня педагогічна наука і педагоги США турбуються про недостатність педагогічної підготовки майбутніх учителів, зокрема початкової школи.

Література

1. Beauchamp G.A. Curriculum Theory. Itasca, Illinois, 1981. – 221 p.
2. Bobbitt F. The Curriculum of Modern Education. New York, 1941. – 419 p.
3. Wheelar D.K. Curriculum Process. London: Landon Univ. Press, Led, 1967. – 320 p.
4. Лизунова Ніна Михайлівна. Теорія і практика отборасодержанияобучения в высшейшколе США. – Дисс. ... канд. пед. наук. – Москва, 1990. – 190 с.
5. Малкова Наталія Вячеславівна. Теоретико-методологические аспекты обоснования содержания педагогической подготовки будущих учителей в США: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. – Владимир, 2008. – 192 с.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО АКТИВІЗАЦІЇ РОЗУМОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

Шевчук І. В., Шкуренко О. В.

Уманський педагогічний університет імені Павла Тичини, Україна

Одним з важливих завдань сучасної школи залишається активізація розумової діяльності учнів початкових класів на уроках, в тому числі і на уроках математики. Ця проблема пов'язана із зосередженням уваги вчителів початкової школи на нерозкритих можливостях навчального матеріалу; на організації роботи учнів так, щоб кожна дитина була задіяна в активну діяльність, тобто стала центральною фігурою уроку.

Грунтовно ця проблема розглядається в працях В.І.Загв'язінського, І.А.Зязюна, О.В.Попової, С.О.Сисоєвої, В.О.Сластьоніна та ін. Активізація учнів на уроці, вважають вони, створюється не лише вихованням допитливості, розв'язуванням нестандартних задач але і готовністю сприйняти новий матеріал в усій її глибині. У теорії навчання доведено і підтверджено практикою, що процес засвоєння звичайного нового матеріалу, а також вправ тренувального характеру може розвивати активність учнів, якщо в його основі лежить методично продумана система завдань.

Аналіз відвіданих уроків переконує нас в тому, що вчителі початкової школи не завжди творчо, вдумливо підходять до вивчення навчального матеріалу. Можна спостерігати виконання одноманітних завдань, або завдань, опрацювання яких зводиться до механічного перенесення знань з однієї ситуації в іншу, а це, в свою чергу, викликає в учнів байдуже ставлення до предмета, знижує інтерес, скоує ініціативу, робить учня « пасивним споживачем». У цьому процесі відсутнє головне – самостійні роздуми над навчальним матеріалом, розвиток пошукової діяльності учнів.

Зупинимось на окремих моментах уроку математики.

Так, при вивченні теми «Табличні випадки множення і ділення» вчителі, як правило, обмежуються складанням таблиці множення (ділення) і на основі практичних вправ намагаються довести вивчення цього матеріалу до автоматизму. На протязі всіх уроків, присвячених вивченню табличних випадків множення (ділення), спостерігається одноманітна робота. В даний момент доцільно включати завдання з елементами дослідження, які будуть активізувати розумову діяльність учнів. Наприклад, таблиця множення 3. Після її складання слід звернути увагу на такі аспекти:

1. Яка закономірність спостерігається в добутках? (Кожний наступний добуток збільшується на 3).
2. При множенні числа 3 на парне число отримуємо парне і навпаки.
3. Сума одиниць і десятків добутку ділиться на 3. (Наприклад, $3 \times 4 = 12$, $1 + 2 = 3$, $3 : 3$)

На завершення таблиці множення числа 3 доцільно запропонувати учням математичний диктант:

1. Запишіть в порядку зростання добутки, що отримали при множенні 3 (3, 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27, 30).

2. Підкресліть в попередньому завданні парні числа (6, 12, 18, 24, 30).

3. Вставте пропущені числа (3, 6, 9, ... 15, ... 18, ... 30).

При вивченні усної і письмової нумерації багатоцифрових чисел слід зосереджувати увагу на детальному розборі чисел. Наприклад, при ознайомленні п'ятицифрових чисел слід зосередити увагу на тому, який найвищий розряд в даному числі, як називається п'ятий розряд (дес. тисяч), скільки класів в даному числі, назвати клас одиниць, клас тисяч, прочитати число, записати його за допомогою цифр, розкласти на суму розрядних доданків, визначити його місце в натуральній послідовності.

Розглянемо це на конкретному прикладі. Число 46794. Після озвучення числа звертаємо увагу дітей на першу половину числа – сорок шість тисяч.

- В якому класі повинна знаходитись ця частина числа? (В другому класі).
- Який найвищий розряд даного числа ви почули? (Десятки тисяч).
- На якій дротині ми відклали десятки тисяч? (На п'ятій).
- Скільки десятків тисяч прозвучало? (Чотири десятки тисяч, або 40 тисяч).
- Яка кількість одиниць тисяч в даному числі? (Шість одиниць тисяч).
- Чи всі розряди другого класу прозвучали в даному числі? (Ні. Немає розряду сотень).
- Запишемо першу половину числа в нумераційній таблиці:

Клас тисяч			Клас одиниць		
сотні тисяч	десятки тисяч	одиниці тисяч	сотні	десятки	одиниці
	4	6			

- Яка друга половина числа? (794)
- Чи всі розряди є в даному числі? (Так)
- Запишемо дане число в нумераційній таблиці:

Клас тисяч			Клас одиниць		
сотні тисяч	десятки тисяч	одиниці тисяч	сотні	десятки	одиниці
	4	6	7	9	4

Пропонуємо учням записати число в зошиті: 46 794

- Умовно поділити його на класи.
- Назвати число, що стоїть в першому класі (794)
- Назвати число, яке ми запишемо в другий клас – клас тисяч (46)
- Розкласти число на суму розрядних доданків: $40\ 000 + 6\ 000 + 700 + 90 + 4$
- Назвати кожний розряд (4 одиниці, 9 десятків, 7 сотень, 6 одиниць тисяч, 4 десятки тисяч)
- Визначити місце числа в натуральному ряді:

$$\begin{array}{ccccccc} & 46 & 793 & 46\ 794 & 46\ 795 & & \\ & & & \underline{\quad\quad} & & & \end{array}$$

- Скільки у даному числі всього: одиниць – 46 794; десятків – 46 79; сотень – 467; одиниць тисяч – 46; десятків тисяч – 4

Наступним завданням буде запис чисел на слух.

За допомогою такого аналізу учні переконуються, що числа другого класу читаються так само, як і числа першого класу.

Особлива увага зосереджується на записі чисел, в яких є відсутні одиниці певного розряду і, на місці яких ставиться нуль. Доречно нагадати, що нуль – це не відсутність розряду, а лише відсутні одиниці в даному розряді. При цьому слід акцентувати увагу дітей на тому, що у записі багатоцифрових чисел перший клас – клас одиниць записується трьома цифрами, які вказують на три розряди (одиниці, десятки, сотні), аналогічно записується і другий клас, якщо у числі наявні всі розряди.

При читанні і записі багатоцифрових чисел спочатку називаємо числа другого класу, а потім через невелику паузу числа першого класу.

Наведені приклади роботи з новим матеріалом розкривають не використані можливості його вивчення, а це, в свою чергу буде активізувати думку дитини. Вивчення даної теми в школі має значні недоліки, а саме: не розкривається чітко роль тисячі як лічильної одиниці, вивчення цієї теми розпочинається з нумераційної таблиці, а не з самостійного її розкриття.

Практичні вправиспрямовані на активізацію мислення учнів у роботі з новим матеріалом мають на меті показати урок як оригінальне педагогічне творіння, де все цікаве, де активізується думка дитини.

Література

1. Богданович М. В. Методика викладання математики в початкових класах / М. В. Богданович, М. В. Козак, Я. А. Король. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 368 с.
2. Шевчук І. В. Методичні підходи до розв'язування текстових задач у початковому курсі математики / І. В. Шевчук, Г. К. Шевчук – Умань: РВЦ «Софія», 2008. – 190 с.

РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАКТИК У СТАНОВЛЕННІ ПРОФЕСІЙНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Шищенко В. О.

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Україна

Одним із провідних елементів підготовки сучасного студента педагогічного ВНЗ є безперервна пропедевтична практика, що має на меті залучення до самостійного виконання функцій учителя початкових класів безпосередньо в умовах реального навчально-виховного процесу.

Завданнями безперервної пропедевтичної практики студентів факультету початкового навчання є: удосконалення знань про специфіку навчально-виховного процесу початкової школи у навчальному закладі освіти; вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду; забезпечення органічної єдності теоретичного навчання з практичною підготовкою майбутніх вчителів початкових класів; практична підготовка студентів до виконання типових діагностико-прогностичних, освітньо-виховних, конструктивно-організаційних, науково-дослідницьких, консультативно-координаційних завдань діяльності вчителя початкових класів; розвиток та удосконалення професійної майстерності, закладання основ власного стилю педагогічної діяльності; залучення до науково-дослідницької діяльності в галузі початкової освіти; виховання здатності до педагогічної рефлексії та прагнення до професійного самовдосконалення; використання інноваційних технологій освіти.

Безперервна пропедевтична практика покликана забезпечити поглиблення та удосконалення теоретичних знань студентів факультету початкового навчання стосовно: філософсько-методологічних засад освітньої діяльності; науково-теоретичних основ педагогічного процесу сучасної початкової школи; вікових та індивідуальних психолого-педагогічних і фізіологічних особливостей розвитку дитини молодшого шкільного віку; соціально-психологічних основ розвитку дитячого соціуму; сучасних вимог до змісту та технологій початкової освіти; методології та методів науково-дослідної діяльності в галузі початкової освіти; теоретичних засад управління школою; основних напрямів розвитку інноваційних процесів у галузі освіти; соціально-психологічних, етнокультурних і педагогічних особливостей виховання дитини в сім'ї; психологічних основ професійно-педагогічного самовдосконалення.

У ході безперервної пропедевтичної практики студенти факультету початкового навчання набувають та вдосконалюють такі професійно значущі уміння: створювати поліфункціональне педагогічне середовище, що забезпечує різнобічний розвиток дитини, охорону її здоров'я, безпечні умови життєдіяльності; проектувати становлення особистості кожної дитини, спираючись на її психофізіологічні та етнокультурні особливості; планувати, організовувати та здійснювати педагогічну діяльність відповідно до сучасних освітніх вимог; науково обґрунтовано, педагогічно доцільно добирати та реалізувати форми, методи та прийоми навчально-виховної взаємодії з учнями відповідно до сучасних вимог до уроку в початковій школі; здійснювати позакласну роботу, спрямовану на інтелектуальне, моральне, громадянське, естетичне, фізичне, екологічне виховання особистості молодшого школяра; забезпечувати умови для повноцінної соціалізації та етнічної самоідентифікації кожного учня; організовувати й проводити науково-дослідницьку роботу з актуальних проблем педагогіки та психології початкового навчання; вивчати та впроваджувати перспективний досвід і нові технології початкової освіти; з метою координації виховних зусиль